

Crisisorganisatie Haarlem en Veiligheidsregio Kennemerland

Naast de brandweer, politie en geneeskundige dienst heeft ook de gemeente een taak in de crisisbeheersing. De gemeente is verantwoordelijk voor de zogeheten Bevolkingszorgprocessen, te weten de communicatie tijdens en na afloop van de crisis of calamiteit, het opvangen en verzorgen van betrokkenen die niet gewond zijn, het opruimen van besmette waren en de nafase. Hierbij valt te denken aan het organiseren van een stille tocht of herdenkingsdienst.

De gemeenten in de veiligheidsregio Kennemerland streven naar een *eigentijdse* en *realistische* bevolkingszorg. Met *eigentijdse* bevolkingszorg wordt rekening gehouden met de veranderende behoeften in de samenleving. Een goed voorbeeld daarvan is het toenemende gebruik van sociale media, internet en mobiele telefonie. Een andere verandering is de behoefte aan collectieve rouwverwerking in de vorm van een stille tocht of een herdenkingsdienst. Onder *realistisch* wordt verstaan een bevolkingszorg die aansluit bij hoe betrokken inwoners en gemeentefunctionarissen handelen. Daarbij is het streven om de werkzaamheden in het kader van bevolkingszorg zo veel mogelijk te laten aansluiten bij de reguliere werkzaamheden van gemeentefunctionarissen. Bovendien geldt dat daar waar andere partijen beter in staat zijn om een taak uit te voeren, het de voorkeur heeft om deze taak ook bij die partij te beleggen.

Eigentijdse en realistische bevolkingszorg laat zich vertalen in een paar algemene uitgangspunten die bij het uitwerken van de bevolkingszorgprocessen leidend zijn geweest:

- De overheid kan erop rekenen dat de samenleving haar verantwoordelijkheid (ook) tijdens en na een crisis neemt.
- De overheid stemt haar bevolkingszorg af op de (zelf)redzaamheid van de samenleving.
- De overheid bereidt zich voor tot een realistisch zorgniveau.

Dit betekent concreet dat in de Veiligheidsregio Kennemerland zelfredzaamheid als essentieel onderdeel wordt gezien van de bevolkingszorg. Daarbij zijn er in feite twee doelgroepen: de (zelf)redzame betrokkenen (doorgaans de overgrote meerderheid) en de verminderd zelfredzame betrokkenen (doorgaans een klein deel van de betrokkenen). De (inter)gemeentelijke crisisbeheersing anticipeert op- en stimuleert en faciliteert de zelfredzaamheid van betrokkenen, zodat zij in staat worden gesteld zo veel als mogelijk hun eigen weg te gaan. Tegelijkertijd richt de crisisbeheersing zich op de betrokkenen die aanvullende zorg echt nodig hebben (de verminderd zelfredzamen). Dat betekent ook dat 'eigentijdse' bevolkingszorg meer dan voorheen aansluit bij- en reageert op de behoefte van de betrokkenen bij een incident, ramp of crisis.

Samenvattend leidt bovenstaande tot de volgende meer concrete uitgangspunten voor de bevolkingszorgprocessen en de (inter)gemeentelijke crisisorganisatie:

- 1. Meer uitgaan van (zelf)redzaamheid en improvisatie, minder voorbereiden:**
 - Anticiperen op (zelf)redzaamheid, stimuleren waar mogelijk, faciliteren waar nodig.
 - Bevolkingszorg slechts voorbereiden tot een realistisch zorgniveau.
 - Improvisatie is een belangrijke factor om in te kunnen spelen op elke situatie.

- Naast burgers, bijvoorbeeld professionals en bedrijven (ter plaatse) betrekken en aansluiten bij eigen (spontane) initiatieven.
- 2. (Behoeft) burger staat centraal:**
 - Vraaggericht in plaats van aanbodgericht werken.
 - 3. Ter plaatse zicht krijgen op en direct leveren wat er nodig is:**
 - Meer aanwezigheid in het veld en direct contact in plaats van op kantoor.
 - Uitgaan van eenhoofdige leiding met mandaat laag in de organisatie.
 - 4. Als gemeente aansluiten bij de dagelijkse praktijk:**
 - Crisistaken zoveel mogelijk laten aansluiten bij dagelijkse werkzaamheden.
 - Afwijkende werkzaamheden laten uitvoeren door instanties die dit wel in hun reguliere pakket hebben.

Intergemeentelijke samenwerking Bevolkingszorg

In de Veiligheidsregio Kennemerland worden de gemeentelijke Bevolkingszorgprocessen bemenst door medewerkers uit de deelnemende gemeenten. Dit wil zeggen dat niet elke gemeente een eigen crisisorganisatie heeft opgetuigd, maar dat de gemeenten in Kennemerland één gezamenlijk crisisorganisatie hebben. De medewerkers van de verschillende processen worden jaarlijks opgeleid, getraind en geoefend. De kosten hiervan worden betaald door de Veiligheidsregio Kennemerland uit de versterkingsgelden van het Rijk. Ook de kosten van planvorming en facilitaire ondersteuning zijn voor rekening van de Veiligheidsregio Kennemerland. Hierbij moet worden aangetekend dat op het moment dat de versterkingsgelden aan de Veiligheidsregio Kennemerland door het Rijk niet meer worden uigekeerd, deze kosten weer voor rekening komen van de gemeenten. De gemeenten dragen zelf zorg voor de kosten van het lopen van piket door hun eigen medewerkers en de deelname aan Burgernet. (Burgernet kan naast het inzetten als opsporingsinstrument ook worden ingezet bij crises of calamiteiten om burgers een handelingsperspectief te bieden).